

Een koppel onder de klok

Klokkenluiders

Pauline Mettrop en René Swane

Luiden is besmettelijk. Niet vreemd dus dat het UKG nogal wat paren telt die naast hun liefde voor elkaar ook de liefde voor klokken delen. Zoals Pauline Mettrop en René Swane. Bram van der Wees sprak met hen en schreef het op; Norbert Stap maakte de foto's.

Het paar: René Swane (1948) en Pauline Mettrop (1944) kennen elkaar sinds 1971. Ze woonden toen allebei in Amsterdam, maar ontmoetten elkaar op een leuk feest in Tilburg.

Hoe kwamen jullie bij het Gilde?

Pauline: René was in 2009 lid van sociëteit 'de Constructieve' en die organiseerde een excursie naar de luidklokken. De partners mochten mee. We hebben een uitgebreide

rondleiding gehad en mochten bij een luiding aanwezig zijn. Ik keek mijn ogen uit, wat daar gebeurde! En meteen dacht ik: dit wil ik ook. Ik was direct zeer overtuigd. Het mooie van iets in beweging brengen boeide mij enorm, maar ook het historische aspect van de boodschap die uitgedragen wordt. Dat wilde ik ook, iets overbrengen aan anderen! Er was nauwelijks een wachtlijst, we moesten alleen even wachten op het nieuwe halfjaarlijkse rooster maar konden daarna direct beginnen.

René: Arie Noordermeer had een leuk uitje voor de Constructieve bedacht: de Allerheiligenluiding bijwonen op de Domtoren. Zondagmorgen vroeg, met ontbijt. Als Utrechts jochie kende ik de Dom wel. We gingen met Kerst en Pasen altijd luisteren naar de klokken. Mijn ouders hebben altijd verteld dat de klokken geluid werden door uitsmijters en brandweerlieden, stevige jongens dus. Maar nu keek ik met verbazing naar jonge vrouwen die klokken aan het luiden waren. Een volstrekt ander beeld dan ik ervan had. Gelukkig heeft deze rondleiding mij op andere gedachten gebracht.

Waarom zijn jullie gaan luiden?

Pauline: We liepen naar huis en ik zei meteen "Ik wil hier gaan luiden!" En toen zei René: "Dan doe ik het ook." Daarna hebben we ons direct aangemeld.

Wat leerde je vooral tijdens je opleiding?

René: Nicoline Hoog Antink was begeleider van de nieuwe luiders. Zij deed de intake. We zijn in juni 2010 begonnen. Maar op de wachtlijst mochten we ook al luiden als er plaats was. In april 2011 konden we al het certificaat krijgen, maar we wilden dat liever pas in november. Het leek ons leuker op de elfde van de elfde en bovendien waren we in april met een vriendenclubje naar Rome. Het moeilijkste vond ik mijn eigen klok herkennen tussen het gelui. Ik heb er wel lang over gedaan om die eruit te filteren. Ik leerde dat de klok de baas is, en dat je als luider niet je wil aan de klok moet opleggen.

Pauline: Het horen, het voelen van je klok, dat heeft bij mij ook wel even geduurd. Ik moest goed opletten dat ik niet te snel weer naar beneden trok. Nu voel ik het gewoon dat je heel even moet wachten voor je doorgaat.

Luiden jullie liever samen of alleen?

René: Toen we in Utrecht woonden maakte het ons niets uit. Maar na onze verhuizing naar Den Bosch hebben we aan de samenstellers van de luidroosters gevraagd ons bij voorkeur op dezelfde dag in te roosteren, maar we hoeven niet samen op dezelfde toren te

luiden. We luiden in principe op alle torens, maar komen weinig op de Buurtoren omdat die op zaterdag geluid wordt. We komen het liefst op zondag, vanwege het minder drukke wegverkeer en het parkeren.

Pauline: We vinden allebei de Jacobikerkerk heel bijzonder. Altijd een volle kerk en op de luidzolder zie je elkaar goed en je hebt goed contact met de klok. Bij de Jacobi moet je om half tien aanwezig zijn. Meestal vertrekken we dan om half negen uit Den Bosch. Maar vanmorgen zijn we om zes uur opgestaan omdat we met de trein wilden. We moesten de trein van kwart over zeven halen, want de luiding was vanwege Koningsdag om kwart voor negen. Daarna werden we leuk ontvangen op het Stadhuis voor koffie en een borrel.

Wie van jullie is de beste luider?

Pauline: Ik heb niet zoveel kracht als René.

René: Nee, maar jij hebt veel meer muzikaal gevoel!

Pauline: Toen ik bij de laatste excursie in Praag de klok '9801' op de Moldau had geluid zei iemand: wat heb je mooi geluid! Maar ik doe niets bijzonders. Ik heb wel mijn hele jeugd en nog jaren lang aan ballet gedaan, misschien kun je dat nog zien aan mijn houding.

René: Wat een hele leuke muzikale luiding is op de maandagen in de zomer, is het inluiden van het carillonconcert. Dat is echt een feest. Dat komt doordat er soms wat meer creativiteit in de samenstelling en het gebruik van de klokken gebracht wordt. Ze halen bijvoorbeeld een klok eruit, en brengen hem er later weer in. Dat klinkt vrolijk. Zo maken ze er een mooie luiding van. Het zijn dan ook vaak wat lichtere klokken.

Wat is jullie favoriete klok?

Pauline: Op de Dom vind ik de Poncianus het mooist. Ik vind het luiden van de Agnes

Major ook spannend. Dat komt doordat ik bij de openingsluiding van het Festival Oude Muziek in coronatijd ingeroosterd was op de Agnes Major, en die moest beginnen. Ik was wat onzeker over het opluiden en dacht dat alle mensen zich zouden afvragen: gebeurt er nog wat of niet? Ik begon dus al vroeg met opluiden. Maar Rogier zei: rustig aan anders gaat-ie luiden. Gelukkig ging het goed. Als ik er te lang over doe om mijn klok op te luiden, word ik boos op mezelf.

René: De Maria Magdalena op de Dom vind ik prettig. De Maria op de Jacobi is ook heel mooi.

Pauline: De Adrianus luid ik ook graag. Op 9 januari 2022 was het 500 jaar geleden dat Adrianus paus werd. Maar in Utrecht werd daar niets aan gedaan, geen vlaggen, geen klokken, niets. Maar Johan was luidmeester, en toen hebben we vóór de luiding vijf

minuten alleen de Adrianus geluid. En nee, Voetius heeft niet gebeld, ook niet via de Bel Engel.

Maar de meest bijzondere luiding vinden we met dodenherdenking het luiden van de klok op Fort bij Rijnauwen. Het is een indrukwekkende luiding vooral als de lange stoet van ruim 1000 mensen het binnenterrein van het Fort oploopt richting het monument.

Hoe kijkt jullie omgeving naar deze liefhebberij.

Pauline: Ik heb het er vaak over, vertel het aan iedereen. Laatst met vriendinnen: toen er iets stevigs gedaan moest worden, lukte mij dat direct. 'Ha, de klokkenluider' werd er meteen geroepen. Ik vind het ook erg leuk om het handmatig luiden over te brengen en te laten zien. Zo zijn er al verschillende groepen uit Den Bosch en Utrecht door onze gidsen rondgeleid op de Dom.

Hoe lang gaan jullie nog door met luiden?

Pauline: Toen ik de 'intake/introductie nieuwe luiders' van Nicoline Hoog Antink over nam kreeg ik vaak de vraag 'hoe lang kun je doorgaan met luiden' dan antwoordde ik 'zolang je de trap op kunt'. Dus ...!

René: We gaan door zolang het gaat.

Wie van jullie heeft de touwtjes in handen?

Pauline: Wij hebben allebei de touwtjes in handen, ook thuis.

René: Inderdaad, we hebben samen de touwtjes in handen. 🦋

De luiding op Fort bij Rijnauwen.